

Dobrovoljna vatrogasna društva u Zakonu o zaštiti od požara i vatrogastvu (*"Službene novine ZDK" br.5/11*)

Sead Džanović
Tešanj, 22.05.2013.

Član 73.

Dobrovoljna vatrogasna društva osnivaju se, djeluju i prestaju sa radom, u skladu sa Zakonom o udruženjima i fondacijama („Službene novine FBiH“, broj: 45/02, u daljem tekstu: Zakon o udruženjima i fondacijama) i djeluju kao udruženja, a u odnosu na vatrogasnu djelatnost postupaju u skladu sa odredbama člana 74. do 78. ovog zakona.

- Ova odredba predstavlja osnovno polazište za dobrovoljna vatrogasna društva i njome su regulisana dva pitanja:
 1. Prvo je potvrđeno da se vatrogasna društva osnivaju, djeluju i prestaju sa radom prema Zakonu o udruženjima i fondacijama. Time je potvrđeno osnovno oprjedeljenje da ona imaju status udruženja, kao i sva druga udruženja koja se osnivaju po tom zakonu. **To je centralni i osnovni zakon za vatrogasna društva i ona u cjelini djeluju prema tom zakonu.** Zakon o zaštiti od požara i vatrogastvu, ne dira niti mijenja status tih društava koja su utvrđena tim zakonom.
 2. Drugo pitanje koje je regulisano ovom zakonskom odredbom odnosi se na to što je utvrđeno da vatrogasna društva u oblasti vatrogastva imaju ovlaštenja utvrđena u odredbama čl.74. do 78. Zakona o zaštiti od požara i vatrogastvu. To znači da ona u toj oblasti mogu djelovati samo u granicama ovlaštenja koja su predviđena u tim zakonskim odredbama, pa se u tome i sastoji značaj te zakonske odredbe.

-Član 74.

(Poslovi i ciljevi dobrovoljnog vatrogasnog društva)

(1) Dobrovoljno vatrogasno društvo iz člana 73., može, u okviru svoje djelatnosti, u oblasti zaštite od požara učestvovati u vršenju poslova zaštite od požara i vatrogastva koji se odnose na provođenje određenih preventivnih mjera zaštite od požara koje društvo može provoditi;

- gašenje požara i spašavanja ljudi i materijalnih dobara ugroženih požarom ili eksplozijama;
- propagiranje zaštite od požara i vatrogastva i vršenja drugih zadataka u vezi sa zaštitom od požara;
- ostvarivanja saradnje sa odgojnim i obrazovnim institucijama i nadležnim organima uprave u poslovima razvoja svijesti o zaštiti od požara i vatrogastva i sa tim institucijama i organima ili samostalno provoditi stručna savjetovanja i seminare i druge oblike informativno - propagandne aktivnosti od značaja za vatrogasnu djelatnost i zaštitu od požara, a posebno u sticanju i širenju vatrogasne i opće kulture stanovništva o pitanjima zaštite od požara i kulture i značaja zaštite okoliša,
- mogu davati inicijative za rješavanje određenih pitanja u planu zaštite od požara općine, odnosno Kantona, radi unapređenja preventive u oblasti zaštite od požara i vatrogastva i
- ostvarivanje saradnje sa vladinim i nevladinim sektorom, kao i pravnim i fizičkim licima radi ostvarivanja ciljeva iz ove odredbe.

(2) Statutom dobrovoljnog vatrogasnog društva određuju se poslovi iz stava (1) ovog člana koje će obavljati to društvo, a što se određuje prema kadrovskim, materijalnim i

drugim uslovima kojima raspolaže vatrogasno društvo.

-
- Tumačenje;
 - (stav 1.) Ovom zakonskom odredbom predviđen je širok broj različitih poslova, pa svako vatrogasno društvo ima pravo da samostalno odredi koje će poslove iz ove odredbe obavljati. Vrsta i broj poslova koje će obavljati, vatrogasno društvo određuje, u skladu sa svojim kadrovskim, materijalnim i drugim uslovima kojima raspolaže, jer ti uslovi predstavljaju mogućnosti da društvo može vršiti poslove koje odredi u svom statutu. Prema tome, svako vatrogasno društvo samo stalno odlučuje koje će poslove, iz člana 74. Zakona, imati u svojoj nadležnosti. Ta odredba je značajna po tome što je njome određeno da vatrogasna društva mogu vršiti samo poslove utvrđena u toj zakonskoj odredbi, kao i poslove iz člana 75. Zakona.
 - (stav 2.) Ova odredba ima imperativan karakter, a to znači da su poslovi zaštite od požara i vatrogastva utvrđeni u stavu 1. člana 74. Zakona, koje vatrogasna društva mogu vršiti samo ako su ti poslovi utvrđeni u statutu vatrogasnog društva. Određivanje tih poslova vrši se na osnovu predhodno izvršene ocjene činjenica kojima raspolaže društvo, a to su kadrovski, materijalni, finansijski i drugi poslovi. Poslovi iz navedene zakonske odredbe imaju karakter javnih ovlaštenja i moraju se obavljati dosljedno na način predviđen Zakonom.

Član 75.

(Osnivanje i rad dobrovoljnih vatrogasnih jedinica)

- (1) Ukoliko se na **osnovu procjene ugroženosti od požara općine**, odnosno Kantona i njihovih planova zaštite od požara ukaže potreba za formiranje dobrovoljnih vatrogasnih jedinica, **vatrogasna društva mogu osnovati** dobrovoljnu vatrogasnu jedinicu veličine odjeljenja, voda ili čete, ako raspolažu kadrovskim, materijalnim i drugim uslovima koji su potrebni za rad te jedinice, što se rješava u dogovoru sa organom uprave civilne zaštite općine, odnosno Kantona.
- (2) Ako je **planom zaštite od požara općine**, odnosno Kantona, predviđeno da se u određenim dobrovoljnim vatrogasnim društvima osniva dobrovoljna vatrogasna jedinica, ta vatrogasna društva **su obavezna**, pod uslovima iz stava (1) ovog člana, osnovati tu jedinicu u roku koji je utvrđen u planu zaštite od požara što osigurava organ uprave civilne zaštite općine, odnosno Kantona. U tom slučaju finansijska i druga sredstva potrebna za rad te vatrogasne jedinice, osigurava općina, odnosno Kanton što mora biti utvrđeno u tom planu zaštite od požara.
- (3) Dobrovoljne vatrogasne jedinice iz stava (1) i (2) ovog člana osnivaju se i osposobljavaju za gašenje požara i zaštitu od požara, po pravilu, na: šumama i šumskom zemljištu, na poljoprivrednim površinama, stambenim, gospodarskim i javnim objektima i prevoznim sredstvima.
- (4) Osnivanje i rad dobrovoljne vatrogasne jedinice iz stava (1) i (2) ovog člana, vrši se pod neposrednim nadzorom i uputama profesionalne vatrogasne jedinice općine, odnosno Kantona na čijem području jedinica djeluje.

- U ovoj zakonskoj odredbi u st. 1. i 2. utvrđeni su uslovi kada vatrogasno društvo može osnovati dobrovoljnu vatrogasnu jedinicu. Predviđena su dva načina osnivanja tih jedinica:

- 1. Dobrovoljno osnivanje vatrogasne jedinice**

- 2. Obavezno osnivanje vatrogasne jedinice,**

- Za osnivanje tih jedinica mora biti ispunjen jedan osnovni kriterijum. Taj kriterijum jeste da je:
- **u procjeni ugroženosti od požara općine, i njihovim planovima zaštite od požara predviđena potreba za osnivanje određene dobrovoljne vatrogasne jedinice u vatrogasnom društvu.**
- To je veoma važno, jer kriterijum procjene ugroženosti od požara ima za cilj da spriječi osnivanje nepotrebnih vatrogasnih jedinica, ako je općina formirala profesionalnu vatrogasnu jedinicu koja u cjelini može zadovoljiti sve potrebe utvrđene procjenom ugroženosti od požara i planom zaštite od požara. To je važno i zbog činjenice što osnivanje vatrogasne jedinice zahtjeva značajne napore u obezbjeđenju kadrovskih, materijalnih i drugih uslova, a posebno finansija, koji su potrebni za finansiranje stalnog rada vatrogasne jedinice, što značajno opterećuje vatrogasno društvo s obzirom na sistem njihovog finansiranja koji je utvrđen čl.127 i 131.
- U tim dokumentima (procjena ugroženosti i plan zaštite od požara) mogu biti predviđene dvije mogućnosti za vatrogasno društvo u vezi osnivanja vatrogasne jedinice.
 - 1. Prvo da vatrogasno društvo može samostalno odlučiti da osnuje vatrogasnu jedinicu**
 - 2. Drugo da može biti utvrđeno da je određeno vatrogasno društvo obavezno osnovati vatrogasnu jedinicu.**

1. Dobrovoljno osnivanje vatrogasne jedinice

- Ta se jedinica može osnovati ako je takva mogućnost predviđena u procjeni groženosti od požara općine. Ako je u tim dokumentima predviđena ta mogućnost, onda tu jedinicu može da osnuje ono vatrogasno društvo koje:
-
- raspolaže sa određenim stručnim kadrom (vatrogascima) i potrebnim materijalnim, tehničkim i drugim resursima, posebno finansijskim sredstvima koja su neophodna za finansiranje svih potreba vatrogasne jedinice i njenog rada. To znači da vatrogasno društvo može da odluči samo onda kada ispunjava te uslove (da je mogućnost osnivanja predviđena u procjeni ugroženosti od požara). Ti uslovi su kumulativni, pa svi moraju biti ispunjeni da bi društvo moglo formirati vatrogasnu jedinicu. **To je vatrogasna jedinica o kojoj se u cjelini stara vatrogasno društvo.**
 - **Kada vatrogasno društvo ocjeni da raspolaže svim resursima potrebnim za osnivanje dobrovoljne vatrogasne jedinice i da je ta mogućnost predviđena u gore navedenim dokumentima, u tom slučaju društvo:**
 1. upoznaje organ uprave civilne zaštite općine, na čijem je području djeluje vatrogasno društvo.
 2. Taj organ uprave je dužan razmotriti zahtjev vatrogasnog društva i utvrditi da li je u procjeni ugroženosti od požara i planu zaštite od požara predviđena takva mogućnost.
 3. Ako se utvrdi da je u tim dokumentima predviđena ta mogućnost, onda organ uprave civilne zaštite se dogovara sa vatrogasnim društvom o svim pitanjima koja su važna za osnivanje dobrovoljne vatrogasne jedinice.
 4. Time se okončava procedura na utvrđivanju uslova da vatrogasno društvo može osnovati vatrogasnu jedinicu.
 5. Nakon toga nadležni organ vatrogasnog društva donosi odgovarajuću odluku o osnivanju vatrogasne jedinice. Tim aktom se utvrđuje sastav jedinice i materijalni resursi, način vršenja poslova i druga pitanja za organizaciju i rad vatrogasne jedinice. Ta jedinica može biti veličine odjeljenja, voda ili čete.

□ **Obavezno osnivanje dobrovoljne vatrogasne jedinice u vatrogasnom društvu**

□ Taj način osnivanja vatrogasne jedinice postoji u slučaju **ako je u planu zaštite od požara općine, utvrđena obaveza da se u određenom vatrogasnom društvu osnuje dobrovoljna vatrogasna jedinica**. To se može odrediti samo za ona vatrogasna društva koja raspolažu određenim stručnim kadrovima (vatrogascima), materijalnim, tehničkim i drugim resursima koji su neophodni za osnivanje vatrogasne jedinice i njeno funkcionisanje. **U ovom slučaju vatrogasno društvo je dužno osnovati vatrogasnu jedinicu, jer ta odredba ima imperativan karakter. Osnivanje te vatrogasne jedinice vrši se na zahtjev organa uprave civilne zaštite, jer su ti organi odgovorni za realizaciju tog zadatka koji je utvrđen u planu zaštite od požara općine.**

□ Čitav stručni dio posla na osnivanju te vatrogasne jedinice, pa i njen rad, odvija se pod neposrednim nadzorom i uputama profesionalne vatrogasne jedinice, kako je predviđeno u odredbi stava 4. ovog člana.

□ Ovaj način osnivanja dobrovoljne vatrogasne jedinice je povoljniji za vatrogasno društvo, od prvog načina, kada društvo samostalno odlučuje o osnivanju te jedinice. **Prednost ovog načina osnivanja jedinice ogleda se u tome što obavezu finansiranja rada i svih potreba za rad te vatrogasne jedinice vrši općina, na čiji je zahtjev osnovana ta jedinica.** U ovom slučaju vatrogasno društvo preuzima samo obavezu da obavlja sve poslove potrebne za stabilan i efikasan rad vatrogasne jedinice i njeno osposobljavanje za vatrogasnu intervenciju, a finansiranje tih poslova vrši općina, na čiji zahtjev je osnovana dobrovoljna vatrogasna jedinica. U tom cilju društvo je dužno obezbjediti njeno angažovanje kada naredi nadležni organ uprave civilne zaštite, odnosno štab civilne zaštite.

-
- Obzirom na činjenicu da za rad vatrogasne jedinice treba obezbjediti značajna finansijska sredstva koja predstavljaju veliko opterećenje ne samo za vatrogasno društvo, već i za općinu.
 - Zbog toga je veoma važno da se pitanje potrebe osnivanja vatrogasnih jedinica u cjelini riješi i za općinu i za vatrogasna društva u planu zaštite od požara općine kao osnovnom i jedinstvenom dokumentu za ta pitanja, a procjena ugroženosti od požara općine određuje potrebe za vatrogasnim jedinicama. Na taj način obezbjeđuje se najracionalniji i najekonomičniji način osnivanja i profesionalnih i dobrovoljnih vatrogasnih jedinica u općini.

stav 4. člana 75.

Obaveze profesionalne vatrogasne jedinice prema dobrovoljnim vatrogasnim jedinicama

- Ovom odredbom je utvrđena obaveza za profesionalnu vatrogasnu jedinicu da neposredno preduzima dvije vrste aktivnosti:
 - 1. Prva aktivnost se odnosi na fazu osnivanja vatrogasne jedinice**
 - 2. Druga aktivnost se odnosi na fazu priprema jedinice za rad na vršenju poslova iz njene nadležnosti.**

- Na taj način profesionalna vatrogasna jedinica je učinjena odgovornom za vršenje svih tih poslova, jer se dobrovoljna vatrogasna jedinica u oba slučaja i 1. i 2. formira zbog toga što je u procjeni ugroženosti i planu zaštite od požara općine, predviđena mogućnost njenog osnivanja, odnosno obavezno njeno osnivanje. To znači da je ovdje prisutan javni interes općine, da postoji dobrovoljna vatrogasna jedinica, bez obzira da li se osniva po stavu 1. ili stavu 2. ovog člana. Taj interes je koristan i za dobrovoljno vatrogasno društvo koje osniva tu jedinicu, jer u svim aktivnostima koje se odnose na tu jedinicu ima pomoć i upute profesionalne vatrogasne jedinice općine, na čijem području jedinica djeluje.

Član 76.

(Lična i materijalna formacija dobrovoljnih vatrogasnih jedinica)

- (1) Poslove iz nadležnosti dobrovoljne vatrogasne jedinice u vatrogasnom društvu mogu obavljati dobrovoljni vatrogasci koji ispunjavaju uslove iz člana 97. stav (2) ovog zakona i položen ispit za dobrovoljnog vatrogasca iz člana 122. stav (2) ovog zakona.
- (2) U ličnoj formaciji dobrovoljne vatrogasne jedinice utvrđuje se brojčani sastav te jedinice, a u materijalnoj formaciji utvrđuju se vatrogasna oprema, tehnička i druga sredstva koja treba da ima ta jedinica.
- (3) Ove formacije utvrđuje nadležni organ vatrogasnog društva u saradnji sa starješinom nadležne profesionalne vatrogasne jedinice općine, odnosno Kantona na čijem području djeluje ta jedinica.
- (4) Profesionalne vatrogasne jedinice iz člana 55. stav (1) tačka a) ovog zakona, opremu i sredstva za gašenje požara koja nisu potrebna tim jedinicama, daju dobrovoljnoj vatrogasnoj jedinici na korištenje bez naknade, o čemu odlučuje u općini općinski načelnik, a u Kantonu - Vlada Kantona.

Objavljeni podzakonski propisi koji regulišu ličnu i materijalnu formaciju dobrovoljnih vatrogasnih jedinica.

1. Pravilnik o uvjetima koje moraju ispunjavati objekti za smještaj profesionalnih i dobrovoljnih vatrogasnih jedinica i vatrogasnih jedinica pravnih lica i minimum materijalno-tehničkih sredstava potrebnih za održavanje opreme i sredstava tih jedinica ("Sl.novine FBiH", br.107/12)
 2. Uredba o pravilima službe za profesionalne i dobrovoljne vatrogasne jedinice i vatrogasne jedinice pravnih lica ("sl.novine FBiH", br.8/11)
 3. Pravilnik o minimumu tehničke opreme i sredstava i rok korištenja te opreme i sredstava za profesionalne i druge vatrogasne jedinice ("Sl.novine FBiH", br.104/12)
 4. Uredba o uniformi, nazivima funkcija i funkcionalnim oznakama vatrogasaca u profesionalnim i dobrovoljnim vatrogasnim jedinicama, ovlaštenjima starješina tih jedinica, zaštitnoj i radnoj odjeći i opremi vatrogasaca ("Sl.novine FBiH", 8/11)
-
- čl.64. Za dobrovoljne vatrogasce utvrduju se sljedeće funkcije:
Vatrogasac; Vatrogasac I kl.; Mlađi vatrogasni oficir; Mlađi vatrogasni oficir I kl.; Vatrogasni oficir; Vatrogasni oficir I kl.; Viši vatrogasni oficir; Viši vatrogasni oficir I kl.; Počasni vatrogasni oficir
 - Čl 66. Za dobrovoljne vatrogasce utvrđuju se sljedeće operativne funkcije:
Komandir jedinice odjeljenja - voda ili čete i zamjenik komandira čete
 - Čl. 68. Za dobrovoljne vatrogasce utvrduju se sljedeće organizacione funkcije: Član upravnog odbora; Sekretar društva; Predsjednik društva
 - čl.69. Za vatrogasni podmladak u dobrovoljnim vatrogasnim jedinicama utvrduju se sljedeće funkcije:
Pionir vatrogasac (7-10); pionir vatrogasac I kl.(11-14); omladinac vat.; komandir pionirskog odjeljenja "pionir vatrogasac"; komandir pionirskog odjeljenja "pionir vatrogasac I. kl.";

Član 97.

(Opći uslovi za zasnivanje radnog odnosa profesionalnog vatrogasca)

- (1) U radni odnos za vršenje poslova iz nadležnosti profesionalne vatrogasne jedinice koja se nalazi u Kantonalnoj upravi civilne zaštite i općinskoj službi civilne zaštite mogu se primati samo vatrogasci, a za određene poslove i druga lica.
- (2) Kandidat za profesionalnog vatrogasca, osim općih uslova za zasnivanje radnog odnosa utvrđenih u zakonima iz člana 96. ovog zakona, mora ispunjavati i slijedeće posebne uslove:
 - a) da ima najmanje III stepen školske spreme odgovarajuće struke tehničkog smjera (vatro-gasne, građevinske, metalske, hemijske, električarske, šumarske ili drugi smjer tehničke struke);
 - b) da je psihofizički i zdravstveno sposoban za vršenje poslova vatrogasca;
 - c) da se protiv njega ne vodi krivični postupak, te da nije osuđivan za krivično djelo protiv života i krivično djelo protiv imovine.
- (3) Primljeni kandidat koji nema položen propisani ispit za profesionalnog vatrogasca, dužan je taj ispit položiti na način i u roku propisan ovim zakonom.
- (4) Psihofizičku i zdravstvenu sposobnost za vršenje poslova vatrogasca utvrđuje nadležna zdravstvena ustanova prema propisu iz člana 163. Federalnog zakona.

Član 122.

(Stručno osposobljavanje i usavršavanje dobrovoljnih vatrogasaca)

- (1) Svi dobrovoljni vatrogasci koji se nalaze u dobrovoljnim vatrogasnim jedinicama koje su formirali dobrovoljna vatrogasna društva, kao i dobrovoljni vatrogasci koji se nalaze u vatrogasnim jedinicama koje su formirane u pravnim licima, podliježu obavezi stručnog osposobljavanja i usavršavanja i polaganja stručnog ispita iz oblasti vatrogasne djelatnosti (ispit za dobrovoljnog vatrogasca).
- (2) Program obuke i osposobljavanja za dobrovoljne vatrogasce iz stava (1) ovog člana, kao i sadržaj i način polaganja stručnog ispita za dobrovoljne vatrogasce propisuje organ iz člana 130. stav 2. Federalnog zakona.
- (3) Obuku i osposobljavanje prema programu iz stava (2) ovog člana, kao i polaganje stručnog ispita za dobrovoljne vatrogasce provodi Kantonalna uprava civilne zaštite i osigurava finansijska sredstva za te poslove.

Član 77.

(Materijalno opremanje dobrovoljnih vatrogasnih jedinica)

- (1) Kanton, općine i pravna lica i druge institucije **mog** **materijalno i na drugi način pomagati** dobrovoljno vatrogasno društvo u obavljanju poslova iz njihove nadležnosti koji su utvrđeni u člana 74. i 75. ovog zakona.

- (2) Ako su planom zaštite od požara općine ili Kantona utvrđene određene obaveze za dobrovoljna vatrogasna društva, odnosno za dobrovoljne vatrogasne jedinice u gašenju požara i spašavanju ljudi i materijalnih dobara ugroženih požarom ili eksplozijom, općina i Kanton **su dužni tom vatrogasnom društvu, odnosno dobrovoljnoj vatrogasnoj jedinici osigurati sredstva potrebna za realizaciju zadataka koji su utvrđeni u tom planu zaštite od požara.**

Član 78. proglašavanje dobrovoljnog vatrogasnog društva službom zaštite od požara)

- (1) Općinski načelnik i Vlada Kantona mogu, određeno dobrovoljno vatrogasno društvo ili dobrovoljnu vatrogasnu jedinicu u tom društvu proglasiti službom za zaštitu od požara što se vrši putem zaključivanja ugovora između tih organa i vatrogasnog društva.
- (2) Tim ugovorom se utvrđuju međusobna prava i obaveze vatrogasnog društva i općine, odnosno Kantona u obavljanju poslova gašenja požara, odnosno provođenja mjera na zaštiti od požara koje se utvrde u tom ugovoru i način finansiranja te službe za zaštitu od požara.
- (3) Proglašavanje vatrogasnog društva ili dobrovoljne vatrogasne jedinice u tom društvu službom za zaštitu od požara iz stava (1) ovog člana, vrši se na način predviđen Uredbom o organizovanju službi zaštite i spašavanja u Zeničko-dobojskom kantonu („Službene novine Zeničko-dobojskog kantona“ broj: 7/08) i Pravilnikom o organizovanju službi zaštite i spašavanja i jedinica civilne zaštite, njihovim poslovima i načinu rada („Službene novine Federacije BiH“, br.77/06)

Član 108.

(Pravo dobrovoljnih vatrogasaca i vatrogasaca pravnih lica na jednokratnu novčanu pomoć)

- (1) Prava utvrđena u članu 107. ovog zakona, pod istim uslovima pripadaju i vatrogascu dobrovoljne vatrogasne jedinice iz vatrogasnog društva (u daljem tekstu: dobrovoljni vatrogasac), i vatrogascu iz vatrogasne jedinice pravnog lica kada po naredbi nadležnog organa uprave civilne zaštite ili štaba civilne zaštite ili drugog nadležnog organa, učestvuje u gašenju požara i spašavanju ljudi i materijalnih dobara, kao i u slučaju kada učestvuje na obuci, stručnom osposobljavanju, ili vježbi koje za dobrovoljne vatrogasne jedinice, odnosno vatrogasne jedinice pravnog lica organiziraju organi uprave civilne zaštite ili drugi nadležni organi vlasti.
- (2) Ako dobrovoljni vatrogasac ili vatrogasac iz vatrogasne jedinice pravnog lica za vrijeme vršenja zadatka iz stava (1) ovog člana, bude povrijeđen ili oboli, ili izgubi život, ima prava utvrđena u članu 111. ovog zakona.

Član 107.

(Pravo profesionalnih vatrogasaca na jednokratnu novčanu pomoć)

- (1) Profesionalni vatrogasac koji u sastavu profesionalne vatrogasne jedinice ili po naredbi nadležnog starješine vatrogasne jedinice ili organa uprave civilne zaštite ili štaba civilne zaštite, učestvuje u vršenju vatrogasne djelatnosti, obuci, stručnom osposobljavanju ili vježbi, bez svoje krivice zadobije povredu ili oboli, te zbog toga kod njega nastupi tjelesno oštećenje od najmanje 20%, ima pravo na jednokratnu novčanu pomoć čija se visina utvrđuje prema stepenu tjelesnog oštećenja.
- (2) Ako profesionalni vatrogasac, u uslovima iz stava (1) ovog člana, izgubi život, pravo na jednokratnu novčanu pomoć pripada njegovoj porodici i biti će sahranjen o trošku organa uprave civilne zaštite u kojem se nalazi u radnom odnosu u mjestu koje odredi njegova porodica.
- (3) Jednokratna novčana pomoć ostvaruje se po postupku i u visini koji je utvrđen u propisu iz člana 115. stav (3) Federalnog zakona, a odnosi se za jednokratnu novčanu pomoć pripadnika civilne zaštite koji je donošen na osnovu Zakona o zaštiti i spašavanju.

Član 111.

(Prava građana u slučajevima povrijeđivanja, bolesti, invalidnosti i smrti kao neposrednih posljedica vršenju zadataka na gašenju požara)

- (1) Kada po naredbi nadležnog štaba civilne zaštite ili drugog nadležnog organa građanin učestvuje u gašenju požara i spašavanju ljudi i materijalnih dobara, pa bude povrijeđen ili nastupi bolest ili invalidnost, kao neposredna posljedica vršenja zadataka na gašenju požara i spašavanju ljudi i materijalnih dobara, ima po tom osnovu prava iz penzijskog, invalidskog i zdravstvenog osiguranja kao za slučaj povrede na radu.
- (2) Članovi porodice građanina koji je u uslovima iz stava (1) ovog člana izgubio život, imaju prava iz penzijskog, invalidskog i zdravstvenog osiguranja kao da je izgubio život za slučaj povrede na radu. U ovom slučaju porodici pripada i pravo na troškove sahrane.
- (3) Prava iz stava (1) i (2) ovog člana, ostvaruju se na način i pod uslovima koji su utvrđeni u zakonu i drugim propisima o penzijskom, invalidskom i zdravstvenom osiguranju po osnovu povrede na radu.
- (4) Troškove sahrane iz stava (2) ovog člana isplaćuje organ uprave civilne zaštite čiji je štab civilne zaštite ili drugi nadležni organ naredio učešće građana u gašenju požara i spašavanju ljudi i materijalnih dobara ugroženih požarom.

Član 109.

(Pravo dobrovoljnih vatrogasaca na novčanu naknadu u slučajevima intervencije, obuke)

- (1) Dobrovoljni vatrogasac koji se nalazi u radnom odnosu u pravnom licu, organu uprave ili drugoj instituciji, kada po naredbi nadležnog organa uprave civilne zaštite ili štaba civilne zaštite ili drugog nadležnog organa, učestvuje u vatrogasnoj intervenciji za vrijeme radnog vremena, ima pravo na novčanu naknadu koja se ostvaruje na način utvrđen u članu 112. ovog zakona.
- (2) Dobrovoljni vatrogasac koji nije u radnom odnosu, kada učestvuje u vatrogasnim intervencijama, obuci, stručnom osposobljavanju ili vježbi, ima pravo na novčanu naknadu u visini prosječne neto plaće u Federaciji prema posljednjem objavljenom podatku Federalnog zavoda za statistiku, koja se određuje srazmjerno vremenu koje je vatrogasac proveo u vatrogasnoj intervenciji, odnosno osposobljavanju, obuci ili vježbi.
- (3) Ovu naknadu isplaćuje organ uprave civilne zaštite koji je naredio učešće dobrovoljnog vatrogasca u vatrogasnoj intervenciji, na provođenju stručnog osposobljavanja, obuci ili vježbi, odnosno čiji je štab civilne zaštite naredio to učešće.
- (4) Pravno lice, organ uprave ili druga institucija u kojima se dobrovoljni vatrogasac nalazi u radnom odnosu dužni su omogućiti tom vatrogascu odsustvo-vanje sa posla kada je pozvan na vršenje poslova vatrogastva iz stava (1) ovog člana.

Član 112.

(Naknade lica u radnom odnosu za učešće u vatrogasnoj intervenciji)

- (1) Lica u radnom odnosu koja po naredbi nadležnog štaba civilne zaštite ili drugog nadležnog organa, učestvuju u gašenju požara i spašavanju ljudi i materijalnih dobara ugroženih požarom, imaju pravo na novčanu naknadu koju obračunava i isplaćuje pravno lice, organ uprave ili druga institucija kod koje se to lice nalazi u radnom odnosu.
- (2) Naknada se obračunava u visini njegove prosječne mjesečne plaće utvrđene u prethodnom mjesecu prije učešća u gašenju požara i spašavanju ljudi i materijalnih dobara srazmjerno vremenu provedenom na vršenju tih poslova.
- (3) Vrijeme provedeno na gašenju požara iz stava (1) ovog člana, računa se u radni staž i doprinos za penzijsko, invalidsko i zdravstveno osiguranje plaća pravno lice, državni organ ili druga institucija kod koje se to lice nalazi u radnom odnosu.
- (4) Pravno lice, državni organ ili druga institucija koja je izvršila isplatu naknade iz stava (1) ovog člana, ima pravo podnijeti zahtjev za nadoknadu isplaćene naknade.
- (5) Zahtjev se podnosi organu uprave civilne zaštite čiji je štab civilne zaštite naredio učešće tih lica na gašenju požara i spašavanju ljudi i materijalnih dobara ugroženih požarom.

Član 113.

(Naknade nezaposlenih i drugih lica za učešće u vatrogasnoj intervenciji)

- (1) Lica koja samostalno obavljaju neku djelatnost i koja po naredbi nadležnog štaba civilne zaštite ili drugog nadležnog organa, učestvuju u gašenju požara i spašavanju ljudi i materijalnih dobara, imaju pravo na novčanu naknadu ako je učešće trajalo najmanje osam ili više sati.
- (2) Tu naknadu na zahtjev tog lica isplaćuje organ uprave civilne zaštite čiji je štab civilne zaštite naredio učešće tih lica u gašenju požara, s tim da ta lica sama vrše uplatu doprinosa za penzijsko, invalidsko i zdravstveno osiguranje iz vlastitih sredstava.
- (3) Novčana naknada iz stava (1) ovog člana obračunava se u visini prosječne dnevne zarade koja se dobije od prosječne mjesečne neto plaće u Federaciji prema posljednjem objavljenom podatku Federalnog zav-oda za statistiku, o čemu se donosi rješenje.
- (4) U uslovima iz stava (1) ovog člana, novčana naknada pripada i nezaposlenom licu, koju ostvaruje na način predviđen u odredbama stava (1) i (2) ovog člana.

Član 122.

(Stručno osposobljavanje i usavršavanje dobrovoljnih vatrogasaca)

- (1) Svi dobrovoljni vatrogasci koji se nalaze u dobrovoljnim vatrogasnim jedinicama koje su formirali dobrovoljna vatrogasna društva, kao i dobrovoljni vatrogasci koji se nalaze u vatrogasnim jedinicama koje su formirane u pravnim licima, podliježu obavezi stručnog osposobljavanja i usavršavanja i polaganja stručnog ispita iz oblasti vatrogasne djelatnosti (ispit za dobrovoljnog vatrogasca).
- (2) Program obuke i osposobljavanja za dobrovoljne vatrogasce iz stava (1) ovog člana, kao i sadržaj i način polaganja stručnog ispita za dobrovoljne vatrogasce propisuje organ iz člana 130. stav 2. Federalnog zakona.
- (3) Obuku i osposobljavanje prema programu iz stava (2) ovog člana, kao i polaganje stručnog ispita za dobrovoljne vatrogasce provodi Kantonalna uprava civilne zaštite i osigurava finansijska sredstva za te poslove.

Član 55. (Vatrogasne snage)

- (1) Vatrogasne snage za obavljanje vatrogasne djelatnosti na području Kantona su:
 - a) profesionalne vatrogasne jedinice, koje osniva općina i Kanton, predstavljaju osnovne snage za vatrogastvo;
 - b) **dobrovoljne vatrogasne jedinice koje osnivaju dobrovoljna vatrogasna društva i vatrogasne jedinice pravnih lica predstavljaju dopunske snage za vatrogastvo;**
 - c) jedinice i povjerenici civilne zaštite, službe zaštite i spašavanja, organi uprave civilne zaštite, štabovi civilne zaštite, koje djeluju u toku izvođenja vatrogasne intervencije, a prema potrebi i u drugim situacijama;
 - d) operativni centri civilne zaštite općine i Kantona osiguravaju komunikacijsko - informacijsku podršku štabovima civilne zaštite i drugim organima koji rukovode akcijama zaštite na području ugroženom od požara.
- (2) Profesionalnu vatrogasnu jedinicu čine vatrogasci koji se nalaze u radnom odnosu u organima uprave civilne zaštite općine i Kantona.

Član 71. (Komandir dobrovoljne vatrogasne jedinice)

- (1) Dobrovoljnim vatrogasnim jedinicama koje su formirane u vatrogasnim društvima i vatrogasnom jedinicom u pravnim licima, rukovodi komandir jedinice.
- (2) **Komandir jedinice rukovodi jedinicom u toku njenog pripremanja i u toku izvođenja vatrogasne intervencije i brine o svim poslovima koje se odnose na popunu jedinice ljudstvom, tehničkim sredstvima i vatrogasnom opremom, planiranjem i provođenjem obuke i osposobljavanja jedinice za efikasno vršenje poslova iz nadležnosti jedinice i vrši sve druge poslove koji se odnose na efikasno funkcioniranje te jedinice.**
- (3) Komandire jedinica iz stava (1) ovog člana imenuje nadležni organ određen aktom vatrogasnog društva, odnosno pravnog lica, **uz prethodno pribavljenu saglasnost starješine profesionalne vatrogasne jedinice općine** ili Kantona.
- (4) Za komandira jedinice iz stava (1) ovog člana može biti postavljeno lice koje ima najmanje srednju školsku spremu III stepen, iz oblasti zaštite od požara ili mašinskog, elektro ili hemijskog ili drugog tehničkog smjera i položen ispit za rukovodioca akcije gašenja požara u dobrovoljnom vatrogastvu prema programu iz člana 122. stav (2) ovog zakona.

Član 72.

(Rukovođenje i dužnost osiguranja izlaska vatrogasne jedinice)

- Starješine profesionalne i **komandiri dobrovoljne vatrogasne jedinice** i vatrogasne jedinice pravnih lica sa područja općine i Kantona, **dužni su osigurati izlazak vatrogasne jedinice kojom rukovode, na vatrogasnu intervenciju u uslovima iz člana 85. ovog zakona, kao i u slučajevima kada to naredi rukovodilac organa uprave civilne zaštite općine** i Kantona ili nadležni štab civilne zaštite i da postupaju po naredbama rukovodioca tog organa uprave, odnosno štaba, što se vrši u uslovima utvrđenim u članu 87. do 90. ovog zakona.

- Komentar:
- *Treba imati u vidu da odgovornost za izvršenje obaveza utvrđenih u ovoj odredbi imaju i rukovodni organi vatrogasnog društva, odnosno rukovodni organi koja su formirali vatrogasnu jedinicu. Ti organi su dužni da obezbjediti da starješine njihove vatrogasne jedinice postupaju prema obavezama koje su utvrđene u ovoj zakonskoj odredbi, što je izričito utvrđeno u čl.89 stavovi 1. 3. Zakona*

Član 127. i član 131.

(Finansiranje dobrovoljnih vatrogasnih društava)

- Dobrovoljna vatrogasna društava finansiraju se iz sredstava koja osiguravaju osnivači društva, sredstava donacija i drugih vrsta pomoći fizičkih i pravnih lica, kao i sredstava koja se za njihove aktivnosti osiguraju u budžetu Kantona i općine.

- **Član 131.**
- (Finansiranje iz premija osiguranja)
- (1) Društva za osiguranje i druga pravna lica koja se bave osiguranjem imovine pravnih i fizičkih lica, dužna su izdvajati finansijska sredstva iz premije osiguranja imovine od požara i prirodnih sila u iznosu od 6%, a 1% sredstava od naplaćene funkcionalne premije osiguranja, koja se odnosi na osiguranje motornih vozila.
- (2) Sredstva iz stava (1) ovog člana uplaćuju se na poseban račun budžeta (trezora) Kantona, a vode se na posebnom jedinstvenom transakcijskom računu budžeta Federacije, Kantona i općine. Ta sredstva se raspodjeljuju tako što 10 % pripada Federaciji, 20 % Kantonu, od čega 4% za dobrovoljne vatrogasne jedinice formirane u dobrovoljnim vatrogasnim društvima na nivou Kantona i 70 % općini od čega 6 % za dobrovoljne vatrogasne jedinice formirane u dobrovoljnim vatrogasnim društvima u općini, u kojoj su ta sredstva ostvarena.
- (5) Sredstva iz stava (2) i (3) ovog člana mogu se koristiti samo za nabavku vatrogasne opreme, tehničkih i drugih sredstava za vatrogasne jedinice, stručno obučavanje i osposobljavanje vatrogasaca i održavanje opreme i vatrogasnih sredstava, te investicionu izgradnju i opremanje objekata za potrebe vatrogasnih jedinica.
- (6) Uslove, prioritete i način korištenja sredstava iz stava (2) i (3) za namjene iz stava (5) ovog člana, utvrđuju:
 - a) za sredstva Kantona - Vlada kantona, na prijedlog Kantonalne uprave civilne zaštite;
 - b) za sredstva općine - općinski načelnik, na prijedlog službe civilne zaštite općine.
- (7) Kontrolu uplate sredstava iz stava (1) ovog člana vrše nadležni organi i službe iz člana 137. stav (7) Federalnog zakona.

Hvala za pažnju!

19.5.2013

www.cz.zdk.ba

28